

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania D. Ł.
przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
Oddziałowi Regionalnemu w Łodzi
o prawo do emerytury rolniczej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 grudnia 2023 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 14 grudnia 2022 r., sygn. akt III AUa 1202/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[mc]

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 14 grudnia 2022 r., III AUa 1202/21, oddalił apelację odwołującej się D.Ł. od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 24 czerwca 2021 r., VIII U 2322/20 oddalającego jej odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmawiającej jej prawa do emerytury rolniczej.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiodła odwołująca. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazała na jej oczywistą zasadność, z uwagi na to, „że zaskarżony wyrok w sposób oczywisty narusza przepisy wskazane w podstawach kasacyjnych”. W zarzutach skargi wskazała natomiast na naruszenie art. 5 i art. 6 pkt 1 i 3 w związku z art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy z

dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 208 ze zm.) przez błędną wykładnię i pominięcie znaczenia, jakie ustawodawca przypisuje pojęciom prowadzenia działalności rolniczej, rolnika oraz małżonka rolnika, naruszenie art. 38 pkt 1 i 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przez niewłaściwe zastosowanie oraz błędną wykładnię art. 7 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 pkt 1 i 3 powołanej ustawy - polegającej na zawężającej wykładni definicji prowadzenia gospodarstwa rolnego oraz naruszenie art. 19 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przez niezastosowanie i przyjęcie, że ubezpieczona nie spełnia przesłanek do przyznania emerytury rolniczej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Powołując się na przesłankę przedsądu, jaką jest jej oczywista zasadność, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża

się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżąca nie wykazała istnienia powołanej przesłanki przedsądu. Prowadzenie działalności rolniczej wiąże się ściśle z normalnymi działaniami koniecznymi dla prowadzenia gospodarstwa rolnego, tj. z wykonywaniem pracy w tym gospodarstwie lub wykonywaniem innych zwykłych czynności związanych z prowadzeniem takiej działalności. Założenie takie leży wyraźnie u podłoża regulacji rolniczego ubezpieczenia wypadkowego i chorobowego, które ma rację bytu tylko w

przypadku istnienia wskazanego związku prowadzenia działalności z pracą w gospodarstwie lub wykonywaniem innych zwykłych czynności łączących się z prowadzeniem działalności rolniczej. Praca ta lub czynności nie muszą mieć charakteru pracy fizycznej. Mogą, jak wyjaśniał Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 30 maja 1988 r., III UZP 8/88, wpisanej do księgi zasad prawnych (OSNCP 1988 nr 12, poz. 166), polegać np. na zarządzaniu gospodarstwem. W takim przypadku zarządzanie gospodarstwem powinno jednak mieć charakter zawodowej, stałej, osobistej i realizującej interesy danej osoby (posiadacza gospodarstwa) działalności rolniczej, mającej charakter pracy lub innych czynności wiążących się z prowadzeniem gospodarstwa. Należy również podkreślić, że samo posiadanie lub własność gospodarstwa nie mogą być kwalifikowane jako jego prowadzenie, jeżeli nie wiąże się z nimi wykonywanie wyżej określonej działalności rolniczej. Wniosek taki wynika wprost z legalnej definicji "rolnika" w art. 6 pkt 1 ustawy, która posiadanie lub własność gospodarstwa sytuuje jako jeden z elementów pojęcia rolnika, jak i - na przykład - z domniemania zawartego w art. 38 pkt 1 ustawy, sprowadzającego się do stwierdzenia, że właściciel gruntów prowadzi działalność rolniczą. Nie ma wątpliwości, że domniemanie takie nie byłoby potrzebne, gdyby sama własność gospodarstwa wystarczała do uznania właściciela za rolnika. Tymczasem z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, że skarżąca od 2002 r. w związku z przebytem udarem nie prowadziła działalności rolniczej w żadnym stopniu. Nie odprowadzała również składek na ubezpieczenie rolnicze. Gospodarstwa nie prowadził również jej mąż, który od stycznia 2019 r. podjął zatrudnienie. Powyższe wykluczało uwzględnienie okresu nieopłacania składek do wymaganego okresu podlegania ubezpieczeniom rolniczym w rozumieniu aktualnie obowiązujących reguł koniecznych do nabycia emerytury rolniczej, ponieważ okresami podlegania ubezpieczeniu społecznemu są tylko takie okresy, za które opłacono składki (art. 6 pkt 14).

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[a]